

УДК 81-115[811.111+811.161.2]

ІМЕННИКОВІ КОМПОЗИТИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ У ЗІСТАВНОМУ АСПЕКТІ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ Й УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

Куш Ю. В.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Статтю присвячено вивченню особливостей структурної та семантичної організації іменникових композитів з однаковим базовим і залежним компонентами на позначення транспортних засобів у різноструктурних мовах. Під час аналізу досліджуваних одиниць особливу увагу приділено процесам метафоризації, встановлено метафоричні моделі в складі іменникових композитів, а також визначено їхню продуктивність у зіставляваних мовах.

Ключові слова: транспортний засіб, нестандартна мова, іменниковий композит, метафора, номінативно-мотивувальна ознака.

Куш Ю. В. Именные композиты, обозначающие транспортные средства, в сопоставительном аспекте (на материале немецкого и украинского языков). Статья посвящена изучению особенностей структурной и семантической организации именных композитов с одинаковым базовым и зависимым компонентами, обозначающих транспортные средства, в разноструктурных языках. В ходе анализа исследуемых единиц особое внимание уделяется процессам метафоризации, установлены метафорические модели в составе именных композитов, а также определена их продуктивность в сопоставляемых языках.

Ключевые слова: транспортное средство, нестандартный язык, именной композит, метафора, номинативно-мотивирующий признак.

Kushch I. V. Nominal compounds which denote vehicles in the contrastive aspect (based on the German and Ukrainian languages). The article is devoted to the study of structural and semantic peculiarities in the organization of nominal compounds with the same base and dependent components which denote vehicles in the languages with different structures. In the process of studying of the investigated units special consideration is given to the processes of metaphorization, the metaphoric models in the nominal compounds have been identified, and also their productivity in the compared languages has been determined.

Key words: vehicle, non-standard language, nominal compound, metaphor, nominative-motivational feature.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Протягом останніх десятиріч ХХ ст. комунікативна роль некодифікованих підсистем розмовної мови, сленгу, соціальних та професійних жаргонів мови значно зросла. Розмовна, жаргонна, сленгова та арготична лексика, синтаксис, який є характерним для усного дискурсу, стали звичним явищем не тільки в усіх видах сучасного побутового спілкування, але й у публічних сферах, у засобах масової інформації. Серед лінгвістів точиться жвава дискусія щодо колоквіалізації та жаргонізації публічних сфер спілкування, які не є характерними для літературної мови, щодо насичення розмовними, жаргонними лексичними елементами не тільки усних (і при цьому неофіційних) форм спілкування, але й таких комунікативних сфер, які знаходяться в зоні більш-менш суворого соціального контролю. У зв'язку з цими явищами актуальним є вивчення лексичних ресурсів нестандартних (некодифікованих) підсистем мови, зокрема їх словникове тлумачення [8, 413].

Статтю присвячено виявленню та опису іменникових композитів (далі – ІК) на позначення тран-

спортних засобів (далі – ТЗ) у німецькій та українській нестандартних мовах (розмовна мова, сленг, жаргон, арготичні): спеціальних засобів для перевезення вантажу, транспортування людей та ін. У роботі розглядаються такі ІК на позначення ТЗ, які мають у своїй структурі однаковий залежний і базовий компоненти, пор.: *Blech*, n «бляха» + *Bahn*, f «дорога; залізниця» → *Blechbahn*, f «Straßenbahn», букв. «бляшана дорога», що позначає трамвай; *Blech*, n «бляха» + *Kabine*, f «кабіна» → *Blechkabine*, f «Auto», букв. «бляшана кабіна», у перекладі – автівка; укр. *чумовоз* – «автомобіль швидкої допомоги психіатричної лікарні», *членовоз* – «лімузин «Чайка»; лімузин або дорогий автомобіль, що возить представників влади».

Потребу у вивченні іменників на позначення транспортних засобів (у тому числі й іменникових композитів) в різноструктурних мовах зумовлює постійне збагачення їхнього фонду новими лексичними одиницями, що спричиняє необхідність проведення детального структурно-семантичного аналізу цих лексичних одиниць.

Актуальність запропонованого дослідження зумовлюється підвищенням інтересом лінгвістів до проблем вивчення структурної й семантичної організації різних лексико-семантичних груп, одну з яких складають найменування транспортних засобів

© Куш Ю. В. Іменникові композити на позначення транспортних засобів у зіставному аспекті (на матеріалі німецької й української мов)

(далі – НТЗ), а також відсутністю спеціальних студій, присвячених ІК на позначення ТЗ у зіставному аспекті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну базу дослідження складають праці таких лінгвістів, як Н. Д. Арутюнова [2], В. Д. Бондалетов [4], В. Г. Гак [5], Л. П. Крисін [8], Д. Лакофф [9], А. Т. Ліпатов [10], А. Ю. Романов [11], Г. Н. Склярєвська [13], Л. О. Ставицька [14], I. Barz [19], W. Fleischer [19], L. Ortner [20], M. Schwarz [21].

Мета роботи полягає в установленні спільних та відмінних рис у структурній і семантичній організації ІК на позначення ТЗ, які в своєму складі мають однаковий базовий і залежний компоненти, в німецькій і українській нестандартних мовах.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі завдання:

- визначити корпус ІК на позначення ТЗ у німецькій та українській нестандартних мовах;
- установити метафоричні моделі ІК на позначення ТЗ з однаковими базовими та залежними компонентами;
- виявити їхні структурні та семантичні особливості;
- встановити продуктивність досліджуваних одиниць.

Для розв'язання цих завдань застосовуються такі методи:

- *зіставний метод*, спрямований передусім на виявлення спільних і відмінних рис у структурі та семантиці ІК на позначення ТЗ в німецькій та українській нестандартних мовах;
- *описовий метод*, який уможливує систематизацію формальних і семантичних особливостей ІК на позначення ТЗ у різноструктурних мовах;
- *компонентний аналіз*, використаний для визначення інтегральних і диференційних семантичних елементів у структурі ІК на позначення ТЗ;
- *кількісний аналіз*, застосований для визначення продуктивності ІК на позначення ТЗ у порівнюваних мовах.

Об'єктом дослідження є ІК на позначення ТЗ у різноструктурних мовах, а **предметом** – їхні структурні та семантичні особливості.

Матеріалом дослідження слугувала суцільна вибірка ІК на позначення ТЗ із тлумачних словників розмовної німецької мови під редакцією В. Д. Девкіна [24], Х. Кюппера [30], Е. Хермана [29]; в українській мові – матеріали зі словників В. Т. Бусела [22], Т. М. Кондратюк [26], С. Пиркало [27], Л. О. Ставицької [28]. Корпус досліджуваних у роботі ІК в німецькій мові складає 53 од., в українській – 25 од.

Виклад основного матеріалу дослідження. Семантичний аналіз ІК у німецькій та українській нестандартних мовах свідчить про те, що номінація ТЗ здійснюється за допомогою метафори, яка забезпечує експресивність лексичних одиниць і є основним способом семантичного словотвору в нестандартних мовах, насамперед у слензі. Н. Д. Арутюнова стверджує: «Метафора – це механізм мови, що полягає в використанні слова, яке позначає певний клас предметів, явищ і т. ін., для характеристики або найменування об'єкта, який

належить до іншого класу» [2, 401]. У нестандартній мові, насамперед у молодіжному слензі, метафора, як правило, виконує функцію вторинної номінації найменування предмета, явища або процесу, який уже має назву в кодифікованій мові.

У межах цього дослідження складні ІК на позначення ТЗ розглядаються крізь призму метафоризації, тобто встановлюються їхні метафоричні моделі, але тільки в німецькій мові, оскільки в українській мові кількість складних ІК на позначення ТЗ обмежена (нім. – 53 од., укр. – 25 од.).

Структурно-семантичний аналіз досліджуваних одиниць дозволив встановити такі метафоричні моделі ІК на позначення ТЗ з однаковими базовими та залежними компонентами.

Анімалістична метафора в складі німецького НТЗ із залежними компонентами *Blech, Chrom- / Straße(n)-, Chaussee-*. Розглянемо першу групу складних ІК на позначення ТЗ, в основі якої лежить анімалістична метафора. До цих номенів належать лексичні одиниці, первинне значення яких пов'язане з тваринним світом, тобто вторинні найменування тварин, птахів, комах та ін. для експресивно-оцінної характеристики ТЗ, напр.: *Blech*, п «бляха» + *Elefant*, п «слон» → *Blechelefant*, п “geräumiger Wohnwagen”, букв. «слон з бляхи», слугує для найменування просторого фургона, *Blech*, п «бляха» + *Gaul*, т «кінь» → *Blechgaul*, т “Auto”, букв. «кінь з бляхи», тобто автомобіль; *Chrom*, п «хром» + *Roß*, п «кінь» → *Chromroß*, п “stark verchromtes Motorrad”, букв. «кінь з хрому», позначає добре хромований мотоцикл. У поданих композитах залежними (детермінативними) компонентами є іменники *Blech*, п «бляха» та *Chrom*, п «хром», які позначають матеріал, з якого був виготовлений ТЗ, а базовими – *Elefant*, т «слон», *Gaul*, т «кінь», *Roß*, п «кінь». Таким чином, спираючись на семантичний аналіз вищенаведених ІК, можна виділити таку метафоричну модель: «*Велика тварина* → НТЗ великого розміру, просторий ТЗ». Ця метафорична модель базується на порівнянні з матеріалом, з якого був виготовлений ТЗ (*Blech*, п «бляха» та *Chrom*, п «хром»), та параметричній ознаці, тобто великий розмір тварини (*Elefant*, п «слон», *Gaul*, т «кінь», *Roß*, п «кінь») перенесений на відповідний розмір ТЗ.

Серед іменникових німецьких композитів із залежним компонентом *Blech-* виявлена метафорична модель «*Комаха / птах* → НТЗ маленького розміру». До цієї метафоричної моделі належать композити, які вказують, з якого саме матеріалу були виготовлені ТЗ (*Blech*, п «бляха»), та чітко демонструють маленькі габарити ТЗ, які порівнюються з кліщем та жуком: *Blech*, п «бляха» + *Milbe*, ф «кліщ» → *Blechmilbe*, ф “Kleinauto, Moped”, букв. «бляшаний кліщ» – маленький автомобіль та *Blech*, п «бляха» + *Käfer*, т → *Blechkäfer*, т “Auto (Volkswagen)”, букв. «бляшаний жук», тобто автомобіль марки «Фольксваген». Аналізуючи останній приклад (*Blechkäfer*, т), треба зазначити, що в основі порівняння лежить зовнішня схожість комахи (*Käfer*, т «жук») із формою корпусу ТЗ (автомобіль марки «Фольксваген»).

Серед композитів із залежним компонентом *Straße-* та *Chaussee-*, які вказують на локативність

ТЗ, також зустрічаються ті, які базуються на НМО «Маленький розмір комах». У ролі комах виступають: *блоха* (*Floh*, m), напр.: *Straßenfloh*, m «Kleinauto», букв. «блоха, яка переміщується вулицею, тобто невеликий автомобіль, *Chausseefloh*, m «Kleinauto», букв. «блоха, яка здійснює свій рух по шосе», що позначає невеликий автомобіль; клоп (*Wanze*, f), напр.: *Straßenwanze*, f «Kleinauto», букв. «вуличний клоп», також має значення невеликого автомобіля, *Chausseewanze*, f «Kleinauto», букв. «шосейний клоп», тобто невеликий автомобіль; та воша (*Laus*, f), напр.: *Straßenlaus*, f «Kleinauto», букв. «вулична воша», у перекладі – невеликий автомобіль. Автомобілі, які порівнюються з клопом (*Wanze*, f), мають менші розміри, ніж інші ТЗ, і сприймаються подібно до клопів, як докучливі учасники руху. Ще одним цікавим прикладом німецьких композитів із залежним компонентом *Straße-* є лексична одиниця (далі – ЛО) *Straßenschnecke*, f «langames Fahrzeug», букв. «вуличний равлик», тобто повільний транспортний засіб. Цей іменник демонструє, що вторинна номінація ТЗ побудована, з одного боку, на маленькому розмірі істоти, а з іншого, – на малій швидкості її переміщення.

Досить цікавою є також ЛО, яка порівнюється з птахом, а саме: з притаманними йому властивостями (наприклад, швидкість польоту, грація рухів і т. ін.), що і є основою вторинної номінації: *Chrom*, n «хром» + *Vogel*, m «птах» → *Chromvogel*, m «Luxusauto mit vielen verchromten Teilen», букв. «хромований птах», тобто автомобіль класу люкс із багатьма хромованими деталями.

Побутова метафора у складі німецького НТЗ із залежними компонентами Blech-, Chrom- / Straße(n)-, Chaussee-. Вторинна номінація, як правило, має місце насамперед у молодіжному слензі та дає можливість виражати особистий погляд на певні речі або явища. Як відомо, метафора є одним із найбільш продуктивних засобів формування вторинних найменувань. Вона має властивість «нав'язувати» специфічний погляд на світ [11, 114]. Під час дослідження були проаналізовані німецькі складні іменники з детермінативними (залежними) компонентами *Blech-* та *Chrom-*: *Blechdose*, f «Auto», букв. «бляшана банка», тобто автомобіль, *Blechkiste*, f «Kraftfahrzeug», букв. «бляшаний ящик», що позначає транспортний засіб, *Blechsachtel*, f «Auto; Geländewagen», букв. «бляшана коробка», перекладається як автомобіль; позашляховик, *Blechkäfig*, m «Auto», букв. «бляшана клітка» – автомобіль, *Chromsarg*, m «stark verchromtes Luxusauto», букв. «хромована труна», використовується для найменування автомобіля класу люкс із великою кількістю хромованих деталей. Ці приклади складаються з детермінативного (залежного) компонента, який вказує на матеріал, з якого були виготовлені ТЗ (*Blech*, n «бляха»), та базового компонента, що позначає предмет побуту, з яким порівнюється ТЗ. (*Dose*, f «бляшана банка», *Kiste*, f «ящик», *Schachtel*, f «коробка»). Модель метафоричного переносу «Предмет побуту → НТЗ» базується на порівнянні ТЗ із предметом побуту, а саме: ємністю для зберігання чого-небудь або кого-небудь, за певними

схожими ознаками, наприклад, формою (*Kiste*, f «ящик», *Schachtel*, f «коробка», *Sarg*, m «труна»), функціональним призначенням (*Dose*, f «бляшана банка», *Kiste*, f «ящик», *Schachtel*, f «коробка», *Käfig*, m «клітка», *Sarg*, m «труна»). Треба відзначити, що в таких німецьких композитах, як *Blechdose*, f «Auto» (букв. «бляшана банка», у перекладі – автомобіль) та *Blechkäfig*, m «Auto» (букв. «бляшана клітка» – позначає автомобіль), на матеріал, з якого був виготовлений транспортний засіб (автомобіль) або його деталі, вказує не тільки залежний компонент (*Blech*, n «бляха»), а ще й базовий (*Dose*, f «бляшана банка», *Käfig*, m «клітка (з металу)»). Ці приклади ІК на позначення ТЗ підкреслюють емоційне насичення досліджуваних лексичних одиниць як одну з головних ознак нестандартних мов.

Деякі ІК із залежним (детермінованим) компонентом *Blech-* (18 од.), *Chrom-* (6 од.) та *Straße-* (6 од.) порівнюються з іншими ТЗ, насамперед із водними, або з їх певними частинами. Зазначені залежні компоненти аналізованих ІК позначають матеріал (*Blech*, n «бляха», *Chrom*, n «хром»), з якого був виготовлений той чи інший ТЗ або його деталі, або локативність ТЗ (*Straße*, f «вулиця»), напр. *Blech*, n «бляха» + *Kutsche*, f «кареता» → *Blechkutsche*, f «Auto», букв. «бляшана карета», тобто автомобіль; *Blech*, n «бляха» + *Kreuzer*, m «великий катер; крейсер» → *Blechkreuzer*, m «Auto», букв. «бляшаний крейсер», автомобіль; *Chrom*, n «хром» + *Dampfer*, m «пароплав» → *Chromdampfer*, m «Luxusauto», букв. «хромований пароплав» – автомобіль класу люкс, *Chrom*, n «хром» + *Kreuzer*, m «великий катер; крейсер» → *Chromkreuzer*, m «breitgebautes Luxusauto mit vielen verchromten Teilen», букв. «хромований крейсер», використовується для найменування широкого автомобіля класу люкс із великою кількістю хромованих деталей; *Straße*, f «вулиця» + *Dampfer*, m «пароплав» → *Straßendampfer*, m «breitgebautes Auto», букв. «вуличний пароплав» – широкий автомобіль; *Straße*, f «вулиця» + *Schiff*, n «корабель» → *Straßenschiff*, n «breitgebautes Luxusauto», букв. «вуличний корабель», у перекладі – широкий автомобіль класу люкс. Такі ТЗ порівнюються з тими ТЗ (насамперед із водними), які мають великий розмір (*Dampfer*, m «пароплав», *Kreuzer*, m «великий катер; крейсер», *Schiff*, n «корабель»), цим самим указується на великий розмір та потужність ТЗ.

Антропологічна та гастрономічна метафора із залежними компонентами Blech-, Chrom- / Straße(n)-, Chaussee-. Під час семантичного аналізу ТЗ були виявлені композити із залежним компонентом *Blech-*, які є прикладом антропологічної метафори та відіграють значну роль у вивченні особливостей сленгу, жаргону, розмовної мови, напр.: *Blechveteran*, m «altes Auto», букв. «бляшаний ветеран», тобто старий автомобіль (автомобіль старий, як ветеран). Також зустрічаються ІК, які демонструють особливості менталітету того чи іншого народу, напр.: *Blechbraut*, f «Auto», букв. «бляшана наречена», тобто автомобіль. Тут яскраво відображена ситуація, коли водій ставиться до свого ТЗ, як до нареченої, з ніжністю та любов'ю.

У межах пропонованого дослідження серед обраних ТЗ зафіксовано два німецьких композити, які належать до прикладів гастрономічної метафори: напр., *Chausseebrötchen*, п «Kleinauto» (букв. «булочка, яка здійснює свій рух по шосе»), що позначає невеликий автомобіль; *Blechsalat*, м «völlig kaputtes Auto», букв. «бляшаний салат», що в перекладі означає «розбитий автомобіль» (після аварії, нещасного випадку деталі автомобіля змішані, як інгредієнти в салаті). Слід додати, що параметрична ознака в ЛО *Chausseebrötchen*, п («невеликий автомобіль») реалізується саме за допомогою демінутивного суфікса *-chen* (*Brötchen* (n) ← *Brot*, n).

Українські НТЗ із базовим компонентом –воз. Під час структурного аналізу українських ІК на позначення ТЗ було встановлено, що на відміну від німецької мови, словоскладання в українській мові не є продуктивним (25 од.), але приклади цього типу словотвору є досить цікавими й передають іронічний, а іноді глузливий погляд на ті чи інші предмети.

До лексичних одиниць з однаковою дієслівною основою, яка є базовим компонентом, та з нульовим суфіксом належить: *труп + возити* → *труповоз* (усічена форма дієслова *возити*) – «джип або інший престижний автомобіль, в якому їздять представники кримінальних структур та бізнесмени». У цьому прикладі джип порівнюється з ТЗ, у якому возять трупи людей. Вочевидь, це пов'язано з тим, що представники кримінальних структур часто асоціюються в суспільстві з убивствами людей та іншими злочинами.

Ще одним прикладом складних іменників із базовим компонентом *-воз* на позначення ТЗ є ЛО *скотовоз* «рейсовий автобус» ← *скот* + *возити*. Тут ідеться про порівняння ТЗ (автобуса) із машиною для перевезення *скотини* (збірна загальна назва свійських сільськогосподарських тварин, що є залежним компонентом цієї лексичної одиниці [22, 1336]). Пасажири (певна група людей), які знаходяться в переповненому автобусі, порівнюються зі скотиною, яка також у великій кількості перевозиться в спеціальних машинах.

Ще однією ЛО, яка належить до ІК на позначення ТЗ і має в своєму складі базовий компонент *-воз*, є «*шишковоз* → *шишка* + *возити*». Ця ЛО позначає ТЗ, в якому їздять представники уряду. Залежний (детермінативний) компонент цього складного іменника (*шишка*) визначається як потовщення круглої чи овальної форми на кінці, верхівці якогось предмета, тому із шишкою імпліцитно можна порівняти поважну впливову людину [22, 1622]. До аналізованих ІК української мови, які мають негативну конотацію, належить ЛО «*лоховоз*» – «поганий транспортний засіб; тролейбус, автобус; громадський транспорт», тобто транспортний засіб, який возить *лохів* (*лох* – «дурна людина; простака; наївна, довірлива людина» [22, 628]). Цікавим є той факт, що за однією з версій ЛО «лох» належить до запозичень із російської мови. На думку більшості дослідників, тут відбулося чергування приголосних «х» і «с» (*лосось* → *лох*) [25, 294]. Як

зазначено в тлумачному словнику російської мови В. І. Даля, *лох* – північна риба, сьомга, лосось, який після нересту підіймається вище та зупиняється в вирі для того, щоб перехворіти [23, 870]. Можливо, саме через це дурних і наївних людей, простаків стали називати «лохами». Також можна висловити припущення, що ЛО «лох» походить з ідиш, де ця ЛО має значення «дірка». Вислів на ідиш «лох ін дер коп» (дослівно «дірка в голові») уживався для позначення неуків і простаків. З часом вислів скоротився до одного слова «лох», тобто дурень.

Ще одним позначенням ТЗ, яке увійшло до складних іменників, є *ментовозка* «міліцейський автомобіль» → *мент* + *возити* + *ка*. Треба зазначити, що ЛО *мент* «міліціонер» є запозиченням з угорської мови (уг. *mente*), яке позначає угорську куртку, венгерку [25, 437]. Можливо, саме завдяки цьому предмету одягу поліцейських Австро-Угорської імперії називали «ментами».

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Проведений аналіз ІК, які позначають транспортні засоби, з однаковим базовим і залежним компонентами в німецькій та українській мовах дозволив зробити такі висновки: словоскладання, яке зазвичай поєднується з метафоричним переосмисленням (вторинною номінацією), є продуктивним у нестандартних мовах. Найменування транспортних засобів у німецькій та українській розмовних мовах здійснюється на основі різних метафоричних моделей із застосуванням певних комбінованих ознак. Найбільш активно процес номінації серед ІК на позначення ТЗ у зіставлених мовах здійснюється з використанням параметричних ознак (розмір, вага), які комбінуються з іншими ознаками (локальними ознаками, матеріалом виготовлення ТЗ та ін.).

У межах цього дослідження було встановлено, що метафоричному переосмисленню підлягає базовий компонент у німецькій мові та залежний (детермінативний) компонент в українській мові. Залежний компонент у німецькій мові та базовий компонент в українській мові є спільним для певних іменників і виконує підсилюючу емотивну функцію, яка підкреслює суб'єктивність та нестандартність погляду на світ, глибину спостереження мовця.

У процесі дослідження НТЗ було встановлено, що на відміну від німецької мови (53 од.), для якої словоскладання є одним із провідних способів словотвору, в українській мові (25 од.) цей тип словотвору трапляється не так часто, що обумовлено специфікою мовної системи.

Українська мова характеризується наявністю історичних запозичень із ідиш та німецької мови (австрійський варіант). Це явище обумовлене насамперед тісними соціально-економічними, культурними зв'язками між народами, що засвідчує національно-мовну специфіку нестандартної мови.

Перспективи дослідження полягають у подальшому вивченні особливостей структурної та семантичної організації НТЗ, у встановленні та описі інших типів словоскладання, які трапляються серед НТЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азнаурова Э. С. Стилистический аспект номинации словом как единицей речи / Э. С. Азнаурова // Языковая номинация. Виды наименований. – М. : Просвещение, 1977. – С. 21–37.
2. Арутюнова Н. Д. Метафора / Н. Д. Арутюнова // Языкознание. Большой энциклопедический словарь / [Гл. ред. В. Н. Ярцева]. – М. : Большая рос. энцикл., 1998. – С. 387–415.
3. Басиров Ш. Р. Метафоричні моделі у сфері дієслів розуміння германських і слов'янських мов / Ш. Р. Басиров // Одеський лінгвістичний вісник : зб. наук. праць / [гол. ред. Н. В. Петлюченко]. – Одеса : Фенікс, 2014. – Вип. 2. – С. 3–9.
4. Бондалетов В. Д. Социальная лингвистика / В. Д. Бондалетов. – М. : Просвещение, 1987. – 160 с.
5. Гак В. Г. К типологии лингвистических номинаций / В. Г. Гак // Языковая номинация: общие вопросы. – М. : Наука, 1997. – С. 230–239.
6. Головенко К. В. Внутрішня форма метафори в українській та англійській мовах / К. В. Головенко // Наукові записки. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. Серія : Філологічні науки (мовознавство). – 2005. – Вип. 59. – С. 240–247.
7. Замалетдинов Р. Р. Проблемы номинации в сопоставительном аспекте / Р. Р. Замалетдинов // Русская и сопоставительная филология : состояние и перспективы : Междунар. науч. конф., посвященная 200-летию Казанского ун-та : труды и материалы / под общ. ред. К. Р. Галиуллина. – Казань : Изд-во Казан. ун-та, 2004. – С. 144–145.
8. Крысин Л. П. Современный русский язык : социальная и функциональная дифференциация / [Отв. ред. Л. П. Крысин]. – М. : Языки славянской культуры, 2003. – 565 с.
9. Лакофф Д. Метафоры, которыми мы живем / Д. Лакофф, М. Джонсон; перевод с англ. Н. В. Перцова // Теория метафоры. – М. : Прогресс, 1990. – С. 387–415.
10. Липатов А. Т. Сленг как проблема социолектики : [монография] / А. Т. Липатов. – М. : Элпис, 2010. – 318 с.
11. Романов А. Ю. Современный русский молодежный сленг / А. Ю. Романов. – Мюнхен : Verlag Otto Sagner, 2004. – 206 с.
12. Сиротинина О. Б. Разговорная речь / О. Б. Сиротинина // Вопросы социальной лингвистики. – Л. : Наука, 1969. – С. 373–391.
13. Склярская Г. Н. Метафора в системе языка. / Г. Н. Склярская. – СПб. : Наука, 1993. – 151 с.
14. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг : Соціальна диференціація української мови / Л. О. Ставицька. – К. : Критика, 2005. – 464 с.
15. Тарасова В. В. Лексико-семантичне поле «Засоби пересування» у світлі когнітивної лінгвістики / В. В. Тарасова // Вісник Житомир. держ. ун-ту. – 2006. – № 28. – С. 205–208.
16. Уфимцева А. А. Лингвистическая сущность и аспекты номинации / А. А. Уфимцева, Э. С. Азнаурова, Е. С. Кубрякова // Языковая номинация : Общие вопросы. – М. : Наука, 1977. – С. 7–98.
17. Шафиков С. Г. Структурно-семантические параметры английской номинации и её системный анализ : учеб. пособие / С. Г. Шафиков. – Уфа : Изд-во Башкирск. ун-та, 1993. – 82 с.
18. Шмелёв Д. Н. Проблемы семантического анализа лексики : (На материале рус. яз.) / Д. Н. Шмелёв; Ин-т. рус. яз. – М. : Наука, 1973. – 280 с.
19. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. / W. Fleischer. I. Barz – [3., unveränderte Auflage] – Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2007. – 382 S.
20. Ortner L. Deutsche Wortbildung : Typen und Tendenzen / L. Ortner, E. Müller-Bollhagen. – Hauptteil 4 : Substantivkomposita. – Berlin, New-York : de Gruyter, 1991. – 863 S.
21. Schwarz-Friesel M. Metapher. / Schwarz-Friesel M., Skirl H. – Heidelberg, WINTER, 2007. – 100 S.
22. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [Уклад. і головн. ред. В. Т. Бусел]. – К., Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
23. Даль В. І. Толковый словарь живого великорусского языка. – Часть вторая. – М. : Типография Лазаревского института восточных языков, 1865. – 725 с.
24. Девкин В. Д. Немецко-русский словарь разговорной лексики / В. Д. Девкин. – М. : Рус. яз., 1994. – 768 с.
25. Етимологічний словник української мови: В 7 т. / Р. В. Болдирев та ін. – К. : Наук. Думка, 1989. – Т. 3. – 1989. – 552 с.
26. Кондратюк Т. М. Словник сучасного українського сленгу / Т. М. Кондратюк. – Харків : Фоліо, 2006. – 350 с.
27. Словник українського молодіжного сленгу / [Укл. С. Пиркало; за ред. Ю. Мосенкіса]. – К. : АТ ВІПОЛ, 1998. – 288 с.
28. Ставицька Л. О. Український жаргон: Словник. – К. : Критика, 2005. – 496 с.
29. Hermann E. Affengeil : Ein Lexikon der Jugendsprache / [Bearb. v. E. Hermann]. – München : Verlag C. H. Beck, 1992. – 478 S.
30. Küpper H. Wörterbuch der deutschen Umgangssprache / [Bearb. v. H. Küpper]. – 2. Auflage. – Hamburg : Claassen Verlag, 1956. – 860 S.